

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferneckého a Jana Schneeweise ve věci

žalobců: **a) městys Budišov**
 sídlem Budišov 360, 675 03 Budišov
 b) obec Hodov
 sídlem Hodov 54, 675 04 Hodov
 c) obec Nárameč
 sídlem Nárameč 7, 675 03 Nárameč
 d) obec Oslavička
 sídlem Oslavička 39, 675 05 Rudíkov
 e) obec Osové
 sídlem Osové 14, 594 01 Velké Meziříčí
 f) obec Rudíkov
 sídlem Rudíkov 318, 675 05 Rudíkov
 všichni zastoupeni advokátem Mgr. Pavlem Douchou
 sídlem Ovocný trh 1096/8, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
 sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

za účasti: **Správa úložišť radioaktivních odpadů**
 sídlem Dlážděná 6, 110 00 Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 20. 5. 2025,
č. j. MZP/2025/290/384

o návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě

takto:

Žalobě se odkladný účinek nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Žalobci společnou žalobou podanou 22. 7. 2025 napadli rozhodnutí, jímž ministr životního prostředí zamítl rozklad jejich a dalších obcí a potvrdil rozhodnutí žalovaného z 17. 10. 2024, č. j. MZP/2023/560/381. Tím bylo stanoveno průzkumné území Horka pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro zajištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů na dobu do konce roku 2032, a to na základě žádosti osoby zúčastněné na řízení (žadatelka).
2. Zároveň žalobci navrhli přiznání odkladného účinku žalobě. Připustili, že samotné stanovení průzkumného území neznamená, že bude na místě zřízeno hlubinné úložiště,

Shodu s prvopisem potvrzuje K.Š.

nicméně už na základě napadeného rozhodnutí hrozí vznik závažné újmy. Stanovení průzkumného území je nezbytným předpokladem pro provádění průzkumných prací. Na stanovení průzkumného území sice navazuje vypracování projektu geologických prací, na něm se však žalobci nemohou podílet – z jejich pohledu jsou tak průzkumné práce, jichž se obávají, důsledkem už napadeného rozhodnutí (proto existuje příčinná souvislost mezi účinky napadeného rozhodnutí a vlastními průzkumnými pracemi). Práce přitom budou zahrnovat vrty, které mají dosahovat až 1 200 metrů a které budou zdrojem hluku a světelného smogu. Vrtné práce rovněž povedou k poškození dotčených ploch, jako příjezdových cest. Bez znalosti vlastního projektu geologických prací není nyní jasné, jak se budou moci proti konkrétnímu umístění vrtné soupravy bránit. Geologické práce mohou rovněž poškodit zdroje podzemní vody, na nichž jsou obce v okolí i jejich obyvatelé závislí, stejně jako narušit krajinný ráz. Žalobci se obávají, zda budou veškeré následky prací odstraněny. Doplnili, že se nemohou vždy bránit vstupu na dotčené pozemky, neboť nejsou vlastníky všech pozemků v lokalitě. Hrozící újmu označili za nepoměrně větší, než hrozí jiným osobám, a zvláště u znehodnocení či ztráty podzemní vody jako nevratnou. Z pohledu veřejného zájmu pak poukázali na to, že proces výběru trvalého úložiště probíhá už mnoho let a jeho dokončení se očekává v horizontu desítek let. Pozdržení prací po dobu soudního řízení tak nemůže představovat významný zásah do tohoto procesu. Podle žalobců je proto namístě postupovat v souladu s principem prevence a předběžné opatrnosti.

3. Žalovaný s přiznáním odkladného účinku nesouhlasil. Zdůraznil, že průzkumné území nemůže nijak zasáhnout do žalobci předestřených zájmů, to by mohly až následně vyprojektované práce. Zdůraznil i to, že problematikou ochrany vod se ve správním řízení zabýval a shledal jen minimální riziko jejich ohrožení. Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu, ve znění pozdějších předpisů (geologický zákon) nadto předpokládá před zahájením geologických prací zjišťování a poměřování střetávajících se zájmů, včetně zájmů na ochraně vody, přírody a krajiny a krajinného rázu; bez vyřešení těchto střetů nelze geologické práce zahájit. K činnostem, jež by mohly ohrozit či změnit krajinný ráz, je pak nutný samostatný souhlas orgánu ochrany přírody. Podle žalovaného žalobci dostatečně neosvědčili hrozící závažnou újmu.
4. Ani žadatelka s návrhem nesouhlasila. Žalobci podle jejího názoru opomíjí, že průzkumnými pracemi bude primárně dotčen vlastník pozemků, který s nimi však musí souhlasit. Bez toho je lze provést jen ve výjimečných případech. Konkrétní průzkumné práce jsou pak realizovány až na základě schváleného projektu geologických prací, jemuž vždy předchází zjišťování a posouzení střetávajících se zájmů. Zákon upravuje postupy orgánů státní správy, které zajišťují, aby nebyly porušeny zájmy chráněné zvláštními předpisy (mj. vodní zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny). Zákon rovněž požaduje uvedení území do původního stavu. Přiznání odkladného účinku by nadto bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem na zajištění bezpečného nakládání s radioaktivními odpady.
5. Podle § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.
6. Soud dále podotýká, že se obdobným případem (týkajícím se jiné lokality) a obdobně formulovaným návrhem na přiznání odkladného účinku již zabýval v usnesení z 27. 6. 2025,

č. j. 10 A 59/2025 - 50, přičemž z tam uvedených východisek soud logicky zčásti vychází i v této věci.

7. Především je nutné zdůraznit, že přiznání odkladného účinku žalobě se vyznačuje svým mimořádným charakterem, neboť soud ještě před rozhodnutím ve věci samé prolamuje právní účinky pravomocného rozhodnutí správního orgánu. Stále totiž platí zásada presumpce správnosti rozhodnutí správních orgánů, tudíž je na navrhovateli, aby konkrétně vyložil, proč je právě v jeho případě potřeba danou zásadu prolomit.
8. Tvrdit a osvědčit předpoklady pro přiznání odkladného účinku žalobě, tedy že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro žalobce znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká by přiznáním odkladného účinku vznikla jiným osobám, jsou povinni žalobci, protože jsou to oni, kdo se přiznání odkladného účinku domáhají svým návrhem; nestačí tak v návrhu toliko poukázat na možnost vzniku újmy [např. usnesení Nejvyššího správního soudu (NSS) z 6. 1. 2016, č. j. 2 Azs 271/2015 - 32]. Vznik újmy poté musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozhodnutí či jiným jeho právním následkem a návrh musí být dostatečně individualizován a osvědčen (rozsudek NSS z 15. 2. 2024, č. j. 8 As 30/2024 - 42). Vylíčení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě (nikoli jen větší újmě) musí svědčit tomu, že negativní následek, jehož se v souvislosti s napadeným rozhodnutím žalovaného obávají, by pro ně (jejich občany) byl podstatným zásahem. Úlohou žalovaného, popř. osoby zúčastněné na řízení, naproti tomu je tvrdit a osvědčit skutečnosti svědčící o charakteru a intenzitě újmy, kterou by přiznáním odkladného účinku utrpěly třetí osoby nebo důležitý veřejný zájem.
9. Žalobci spatřují hrozící újmu v negativních dopadech průzkumných prací, které by měly být v budoucnu provedeny v nyní stanoveném průzkumném území, na podzemní vody v jejich území, jakož i na přírodu a krajinu a krajinný ráz. Předně soud považuje za potřebné zdůraznit to, nač poukazují všichni účastníci řízení i žadatelka: tyto práce nejsou přímým důsledkem napadeného rozhodnutí, ale jejich rozsah a podmínky budou stanoveny až v projektu geologických prací vydaném podle § 6 geologického zákona. Podle tohoto ustanovení *geologické práce se provádějí podle schváleného projektu geologických prací, který vyjadřuje zejména sledovaný cíl geologických prací a určuje metodický a technický postup jejich odborného, racionálního a bezpečného provádění* [odst. 1]. *Při projektování geologických prací se vychází ze zhodnocení výsledků a poznatků získaných dřívějšími geologickými pracemi. Přitom se zjišťuje, zda se geologické práce nedotýkají zájmů chráněných zvláštními předpisy (§ 22)* [odst. 2].
10. Hrozící újma tedy není bezprostředním důsledkem napadeného rozhodnutí, ale teprve projektu geologických prací. Soud ovšem nepřehlíží, že procesu přípravy projektu geologických prací se žalobci nebudou moci účastnit – tato skutečnost by tak sama o sobě neznamenal překážku přiznání odkladného účinku. Pokud by bylo pravděpodobné, že tvrzená (a konkretizovatelná) újma v průběhu soudního řízení nastane a bude vskutku závažná pro žalobci hájené zájmy, přicházelo by přiznání odkladného účinku v úvahu. Žalobci však nic takového náležitě neosvědčili.
11. Argumentace hrozícími imisemi hluku a světelného smogu či poškozením pozemků je značně obecná a spekulativní; žalobci sami uvádí, že přesná podobá geologických prací jim není bez projektu takových prací známa. Žalobci neznají přesné umístění vrtných souprav či dotčení konkrétních pozemků, těžko lze nyní proto hovořit o konkrétní hrozící (závažné) újmě – jakékoliv imise hluku či světelného smogu či dotčení pozemků pak nelze automaticky

vnímat jako dostatečně závažnou (intenzivní) újmu hrozící žalobcům a jim chráněným zájmům. Nápravu případného poškození pozemků (nemovitostí) pak řeší § 16 geologického zákona, na nějž upozorňovala žadatelka. Podle jeho odstavce druhého se případné poškození kompenzuje zásadně uvedením do předešlého stavu (*Orgány a organizace jsou povinny po skončení činností podle § 14 odst. 2 a § 15 uvést použité nemovitosti neprodleně do předešlého stavu, popřípadě pozemky po dohodě s vlastníkem nemovitosti rekultivovat*). V tomto směru vyznívá obava žalobců, že dotčené pozemky nebudou uvedeny do původního stavu (a že tak žadatelka nebude respektovat zákonné povinnosti), spekulativně.

12. Popsané úvahy pak nutně dopadají i na možné ohrožení podzemních vod či narušení krajinného rázu. Nejprve k ochraně podzemních vod. Ač takové riziko není možné nikdy zcela vyloučit, nelze nyní dovozovat, že provádění vrtů či s nimi souvisejících prací *nutně* ohrozí zdroje podzemní vody – takto přímou linku žalobci přesvědčivě netvrdí ani odborně nedokládají. Soud nemůže prolomit právní moc a další účinky napadeného rozhodnutí jen na základě blíže nekonkretizované obavy o zdroje podzemních vod (a to ani na základě principu předběžné opatrnosti, obecně charakteristického právě pro oblast ochrany životního prostředí). Ani tvrzení o tom, že lokalita je zranitelnou a citlivou oblastí ve smyslu vodního zákona, žalobci blíže nekonkretizovali; z textu žaloby pak v tomto ohledu soudu uniká relevance zmínky o existenci řady rybníků, stejně jako husté sítě individuálních zdrojů pitné vody (nemusí to znamenat, že tyto zdroje nutně budou zasaženy vrty). Totéž platí i pro možné narušení krajinného rázu. K tomu soud dále odkazuje na výše uvedené, pokud jde o uvedení pozemků do původního stavu, a také na argumentaci žalovaného § 12 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, dle jehož věty první je k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody (musel by tedy následovat další úkon správního orgánu, případný zásah nehrozí bezprostředně).
13. K tomu všemu pak soud dodává, že pro konkretizaci hrozící újmy bude případně zásadní až projekt geologických prací. Postup při projektování geologických prací blíže upravují § 4 a 5 vyhlášky č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek. Projekt geologických prací obsahuje název geologického úkolu, druh a etapu geologických prací, odpovědného řešitele geologických prací, cíl geologických prací a věcně, místně a časově určený soubor činností projektovaných k dosažení cíle geologického úkolu (§ 4 odst. 3 vyhlášky). V rámci projektu jsou pak zpracovávány dílčí projekty, např. technických prací (§ 4 odst. 8 vyhlášky). Teprve v návaznosti na to tak bude např. možné zjistit přesné umístění vrtných souprav apod.
14. V této fázi rovněž dochází k identifikaci střetů s veřejnými zájmy. Při projektování totiž zpracovatel projektu zjišťuje, zda se zamýšlené práce nedostávají do střetu se zájmy chráněnými zvláštními právními předpisy, a v případě kladné odpovědi postupuje podle těchto předpisů. Zjištěné střety zájmů, které bude nutné před zahájením prací vyřešit, se uvedou v projektu s uvedením příslušných orgánů veřejné správy nebo jiných osob příslušných k jejich řešení (§ 4 odst. 6 vyhlášky ve spojení s § 6 odst. 2 a § 22 geologického zákona). Projekt geologických prací ve složitých případech, jako je ten nynější (vrty hlubší než 30 m), se pak po svém dokončení zasílá příslušnému krajskému úřadu, jenž se k němu může vyjádřit v 30denní lhůtě. Nyní tak nelze předjímat, zda a jak budou případné konflikty vyhodnoceny, resp. jakým způsobem se k projektu postaví zmíněný orgán veřejné správy.

15. Pokud by snad v návaznosti na vyhotovení projektu geologických prací hrozilo zahájení průzkumných prací a pokud by bylo zřejmé, že jejich rozsah a podmínky stanovené v projektu geologických prací mohou představovat vážnou hrozbu pro žalobci hájené zájmy, mohou se žalobci i později domáhat ochrany formou návrhu na přiznání odkladného účinku nynější žalobě, popř. požadovat nařízení předběžného opatření. S ohledem na předpokládané parametry celého záměru a jeho zásadní význam lze ovšem předpokládat, že samotná příprava projektu potrvá značnou dobu, není tak pravděpodobné, že by k realizaci prací mohlo dojít v horizontu 6–9 měsíců, v nichž lze očekávat rozhodnutí o této žalobě.
16. Žalobci nepopsali a nedoložili hrozbu újmy, která by byla jednak natolik bezprostřední, jednak natolik konkrétní a závažná, aby ospravedlnila aplikaci mimořádného prostředku, jímž je přiznání odkladného účinku, a prolomení zásady presumpce správnosti rozhodnutí žalovaného. Soud proto odkladný účinek žalobě nepřiznal. Pouze pro úplnost pak dodává, že vzhledem k učiněným závěrům se již blíže nezabýval možným ohrožením důležitého veřejného zájmu (srov. zejména vyjádření žadatelky). Zároveň soud podotýká, že tímto svým rozhodnutím nijak nepředjímá své budoucí rozhodnutí ve věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná [§ 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.].

Praha 12. srpna 2025

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu